

Mano motina nepasakė, kad jie ateina. Vėliau ji teisinosi, esą nenorėjo, kad atrodyčiau susinervinusi. Buvau nustebusi, nes maniau, jog ji mane gerai pažįsta. Nepažįstančiam manęs tikrai atrodytu, kad sugebu puikiai tvardyti. Aš neverkdavau kaip maža mergaitė. Tik motina pastebėdavo mano įsitempusius žandikaulius bei išplėstas ir taip jau dideles akis.

Virtuvėje pjaustydama daržoves, lauke, anapus laukų durų, staiga išgirdau balsus — moterišką, skaidrą kaip nupoliruotas varis, ir vyrišką, žemą ir tamsų kaip medinis stalas, prie kurio aš dirbau. Tai buvo balsai, kokie mūsų namuose retai girdimi. Jie man asocijavosi su prašmatniais kilimais, knygomis, perlais ir kailiais.

Jaučiausi patenkinta, kad iš ryto buvau taip rūpestingai nušveitusi durų slenkstį.

Iš prieškambario atsklido motinos balsas — jis mano vaizduotėje visuomet siejosi su virtuviniais puodais ir ąsočiais. Svečiai ėjo virtuvės link. Nustūmiau supjaustytus

porus į jiems skirtą indą, padėjau peilį ant stalo, nusišluosčiau į prijuostę rankas ir stipriai suspaudžiau lūpas jas išlygindama.

Virtuvės tarpduryje pasirodė motinos galva, jos akys žvelgė perspėjamai. Moteris, sekanti paskui ją, turėjo palenkti galvą, nes buvo labai aukšta, aukštesnė už einantį iš paskos vyrą.

Visi mūsų šeimos nariai, netgi mano tėvas ir brolis, buvome žemo ūgio.

Moteris atrodė tarsi apipešiota vėjo, nors diena buvo rami. Jos kykas uždėtas kiek skiausčiai ir iš po jo lendantis mažos šviesios garbanėlės draikėsi jai ant kaktos lyg įkyrios bitės, kurias ji kartkartėmis mėgino nublokšti į šalį nekantriais rankos judesiais. Jos apykaklė prašėsi lygintuvo ir nebuvo tokia balta, kokia galėjo būti. Kai ji nusimetė nuo pečių savo pilką mantiją ir atidengė tamsiai mėlyną suknią, aš supratau, kad moteris laukiasi kūdikio. Na, pamaniau, jis turėtų gimti metų pabaigoje, o gal ir anksčiau.

Moters veidas buvo panašus į ovalinę lėkštę, kartais švytėjo, o kartais atrodė apsiblausęs, nelygu iš kur pažvelgsi. Jos akys buvo šviesiai rusvos spalvos — išvysti tokios spalvos derinį su šviesiais plaukais man tekdavo retai. Ji mėgino nusiduoti akylai mane stebinti, tačiau negalėjo bent kiek ilgėliau sutelkti dėmesio ir jos žvilgsnis vis imdavo šaudyti po kambarį.

— Tai štai kaip atrodo ta mergina, — staiga pasakė ji.

— Taip, čia mano dukra, Greta, — atsakė mano motina.

Aš pagarbiai nusilenkiau vyriškiui ir moteriai.

— Na, ką gi. Ji neatrodo labai stambi. Ar bus pakankamai stipri?

Moteris pasisuko, norėdama pažvelgti į vyrą, ir tuo metu jos mantijos klostė užkliudė mano padėtą peilį, kuris nulėkė nuo stalo ir sukdamasis nuslydo grindimis.

Moteris riktelėjo.

— Katarina, — švelniai pasakė vyriškis.

Jos vardą jis ištarė taip, tarytum burnoje laikytų cinamono lazdelę. Moteris nutilo ir pasistengė susitvardyti.

Aš žengtelėjau į šalį ir pakėliau peilį. Nuvaliusi jo ašmenis sau į prijuostę, padėjau jį atgal ant stalo. Peilis buvo užkliudęs ir supjaustytas daržoves, todėl morkos griežinėlių pastūmėjau į jam skirtą vietą.

Vyriškis taip pat žvelgė į mane; jo akys buvo pilkos ir priminė jūrą. Veidas pailgas ir kiek kampuotas, o išraiška — nekintanti, priešingybė žmonai, kuri reagavo į aplinką lyg žvakės liepsnelė. Jis neturėjo nei ūsų, nei barzdos, ir man tai patiko, nes išgrynino jo veido formas. Ant pečių buvo užsimetęs juodą apsiaustą, po kuriuo buvo matyti balti marškiniai ir daili apykaklė su apvadais. Aplink skrybėlę driekėsi lietaus išplautų plytų rausvumo plaukų vainikas.

— Ką čia darai, Grėte? — paklausė jis.

Mane jo klausimas nustebino, bet buvau pakankamai supratinga, kad savo nuostabą nuslėpčiau.

— Pjaustau daržoves, pone. Sriubai.

Daržoves aš visuomet mėgdavau išdėlioti rateliu, kiekvieną grupę atskirai, kaip pyrago nuopjovas. Tų grupių buvo keletas: raudonieji kopūstai, svogūnai, porai, morkos ir roputės. Kiekvieną grupę buvau apdailinusi peilio ašmenimis, o pačiame centre padėjusi morkos skritulį.

Vyriškis pabarbeno pirštu į stalą.

— Ar daržovės čia išdėliotos ta tvarka, kuria bus dedamos į sriubą? — paklausė jis, tyrinėdamas akimis mano sudėliotą mozaiką.

— Ne, pone, — susidrovėjusi atsakiau.

Nė sau negalėjau pasakyti, kodėl išdėsčiau daržoves būtent taip, o ne kitaip. Tiesiog dėlioju jas, kaip man atrodo tinkama. Bet nežinoju, kaip tai pasakyti šitam žmogui.

— Matau, atskirai išdėliojai baltas daržoves, — vėl pasakė jis, rodydamas į roputes ir svogūnus. — O raudonos ir oranžinės ne kartu. Kodėl?

Jis paėmė į ranką kopūsto drožlę bei morkos griežinėlių ir pakratė juos saujoje lyg kauliukus.

Aš pažvelgiau į savo motiną, ji vos vos linktelėjo galvą.

— Šitos spalvos nedera, kai jos šalia viena kitos, pone.

Jis pakėlė antakius, tarytum nesitikėjęs tokio atsakymo.

— Ir tu, prieš virdama sriubą, praleidi daug laiko šitaip dėliodama daržoves?

— Oi ne, pone, — atsakiau aš sutrikusi.

Nenorėjau, kad jis pagalvotų, jog esu linkusi leisti laiką tokiems niekniekiams.

Akies kraštelio pastebėjau kažką judant. Anapus slenksčio stovinti sesuo Agnesė, išgirdusi mano atsakymą, papurtė galvą. Aš meluodavau nedažnai. Nuleidau galvą ir įsmeigiau žvilgsnį į grindis.

Vyriškis pasuko galvą durų link, ir Agnesė išnyko. Jis mestelėjo morkos ir kopūsto daleles atgal į joms skirtą vietą. Kopūsto drožlė pakibo ant susmulkinto svogūno. Man knietėjo ją paimiti ir padėti į reikiamą vietą. To nepadariau, bet pagunda buvo... Jis mane akivaizdžiai tikrino.

— Gana plepėti, — pareiškė moteris.

Nors ją ir erzino jo dėmesys man, atšiaurų žvilgsnį nukreipė ne į jį, bet į mane.

— Tai nuo rytojaus? — paklausė ji prieš palikdama kambarį ir nužvelgdama savo vyrą.

Motina nuėjo jai iš paskos. Vyriškis dar kartą pažvelgė į tai, kas netrukus turėjo virsti sriuba, linktelėjo man galva ir išėjo paskui abi moteris.

Kai motina sugrįžo, aš sėdėjau prie savojo daržovių žiedo. Laukiau, kol ji prabils. Stovėjo įtraukusi galvą į pečius, lyg gūždamasi nuo žiemos šalčio, nors buvo vasara ir virtuvėje karšta.

— Tu rytoj pradėsi dirbti jų kambarine. Jei dirbsi gerai, tau mokės po aštuonis stuiversus per dieną. Tu gyvensi pas juos.

Aš stipriai suspaudžiau lūpas.

— Nežiūrėk taip į mane, Grėte, — pasakė motina. — Mes turėjome taip pasielgti, nes tavo tėvas prarado darbą.

— Kur jie gyvena?

— Aude Langendeiko gatvėje, toje vietoje, kur ji kertasi su Molenportu.

— Popiežininkų kampas? Tai jie katalikai?

— Namu galėsi sugrįžti sekmadieniais. Jie dėl to neprieštaravo.

Motina suėmė delnais ropes, dalį kopūstų bei svogūnų ir įmetė į stovintį ant krosnies puodą su vandeniu. Mano taip rūpestingai dėliota mozaika buvo sugriauta.

Užlipau laiptais aukštyn pas tėvą. Jis sėdėjo mansardos priekyje prie lango, ant veido krito šviesa. Šioje vietoje tėvas, atrodo, jausdavosi beveik regintis.